

i Tidens Løb er sat af Lovgivningsmagten, er den ogsaa klar og tydelig nok, men vi kunne let finde Omraader, hvor Sagerne efterhaanden glide fra Administrationen over under Lovgivningsmagtens Indflydelse, og her er Grænsen altsaa bleven mindre tydelig. Jeg skal saaledes minde ærede Medlemmer, som have siddet her i en Aarrække, om det Aar, da vi fik hele Statsbanedriften med sit Budget dragen ind paa Finansloven, ind under Lovgivningsmagtens Omraade.

Saaledes kan der i Aarenes Løb efterhaanden gaa Sager fra Administrationen over under Lovgivningsmagtens Omraade og Virksomhed, men jeg tror, det skal være vanskeligt at paavise Sager, som gaa den modsatte Vej, Sager, som først ere lagte ind under Lovgivningsmyndighedens Omraade og Virksomhed, og som derpaa af denne atter føres tilbage til Administrationen. Men skal en Sag føres tilbage til Administrationen fra Lovgivningsmagtens Omraade, maa det selvfølgelig være Lovgivningsmagten selv, der viser den tilbage, det kan ingen Sinde være Administrationen, som har Ret til vilkaarlig at gribe ind og drage Sager, som ligge under Lovgivningsmagtens Myndighed, tilbage under sig.

Naar vi nu undersøge det Omraade, her er Tale om, Kirkens Forhold, maa det maaske være mig tilladt, forinden jeg stiller Forespørgselen, at gøre nogle Bemærkninger om, hvorledes disse Forhold historisk have udviklet sig fra Grundlovens Givelse. Grundlovens § 75 er en af disse korte Paragraffer, som kom ind i Grundloven i 1849, fordi den grundlovgivende Rigsforsamling ikke havde Tid — Omstændighederne tillod det ikke — til at gøre Sagen endelig færdig. Vi have flere af disse Paragraffer. Jeg skal saaledes minde om Løfteparagraffen angaaende vor Retsplejes Ordning: Tiden i 1849 var knap, vi havde Krig i Landet, Jylland var besat af Fjenden, alle de jydsk Rigsdagsmænd længtes hjem. Vanskelighederne vare store og af forskellig Art, jeg skal ikke komme ind paa at skildre dem, de ere sikkert kendte af de fleste Medlemmer. Dette gjorde, at mangt og meget ved Grundlovens Udarbejdelse ikke blev nærmere udført, men kun i korte Paragraffer betegnet for Fremtidens Rigsdage som et Omraade, hvor Lovgivningsmagten skulde træde til. Saaledes fik man § 75.

Før Grundloven af 1849 var Statskirken styret af den enevældige Konge. Det er nemlig en Misforstaaelse, man un-

dertiden hører, at Kirken ingen Forfatning har haft og ingen Forfatning har. Kirken havde indtil 1849 en Forfatning, hvorefter den enevældige Konge havde al Magten og stod i Spidsen for hele Kirken som en Slags Biskop, der vædelig skulde haandhæve den lutherske Lære, og ingen her i Landet havde uden Kongens særlige Tilladelse Lov til at bekende sig til nogen anden Lære. Saa kom Grundloven og tog hele den Magt fra Kongen, som laa i hans Haand, idet den indførte Religionsfrihed, saa at enhver kunde bekende sig til den Religion, den Lære, han ønskede. Det var et stort Indgreb i Kirkens daværende Forfatning, og det er klart, at Grundlovens Fædre ikke alene saa det, men ogsaa saa, at deraf maatte følge, at Kirkens Forfatning, der saaledes var Genstand for et meget stort Indgreb, senere maatte ordnes, og det er om denne Ordning, der senere skulde finde Sted, at Grundlovens Fædre udtale, at den kun kunde finde Sted ved Lov, idet der kom til at staa i Grundloven, at Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov. Disse 5 Ord i Grundloven ere et Paabud, den har givet de følgende Rigsdage, og det er for saa vidt ogsaa en Ret, som Lovgivningsmagten har faaet. Der er ved de Betragtninger, som den Gang gjorde sig gældende, en Side, som ikke særligt ligger for her i Dag. Det er den Omstændighed, at Grundlovsfædrene upaatvivlelig mente, at naar Folkekirkens Forfatning skulde ordnes ved Lov, skulde den ordnes saaledes, at Folkekirken fik en Repræsentation. Det, der i Dag ligger for, er imidlertid det Paabud, Grundloven indeholder om, at naar Folkekirkens Forfatning skal ordnes, skal den ordnes ved Lov og kan ikke blive ordnet hverken af den tidligere enevældige Konge eller af nogen Administration. Dette Paabud har altid fra Venstres Side været opfattet paa den Maade, jeg her har fremstillet, og jeg skal herom fremdrage et Par Vidnesbyrd. Der kunde fremdrages mange Vidnesbyrd, men jeg skal kun tage et Par. Jeg skal først tage et fra Halvtredserne.

Vi have haft Kirkekommissioner nedsatte, en i Halvtredserne og en i Tresserne, og senere have vi haft Det kirkelige Udvalg. Jeg skal ikke komme ind paa hele den kirkelige Lovgivning med Kommissionsbehandlingen o. s. v., men altsaa, vi havde en Kommission nedsat i Halvtredserne, og der var i den Tale om at indføre Menighedsraad. Kirkeminister Hall valgte at gøre et Forsøg med Menighedsraad, de